

Indholdsfortegnelse

Datablad	3
1. Læsevejledning.....	4
1.1. Beskrivelse af projektet	6
1.2. Afgørelse	6
1.3. Ikke teknisk resumé	7
1.4. Vilkår for godkendelsen	8
1.5. Offentlighed og høring	10
1.6. Klagevejledning	11
2. Generelle forhold	13
2.1. Meddelelsespligt - anlæg, arealer, ejerforhold.....	13
2.2. Gyldighed	13
2.3. Revurdering og retsbeskyttelse	13
3. Anlægsbeskrivelse.....	15
3.1. Lokalisering.....	15
3.1.1. Landskabelige forhold.....	15
3.2. Dyrehold, staldanlæg og management	15
3.3. Energi- og vandforbrug.....	16
3.4. Gener	16
3.4.1. Lugt	16
3.4.2. Støj.....	16
3.4.3. Lys.....	16
3.4.4. Fluer og skadedyr	17
3.4.5. Støv.....	17
3.4.6. Transport	17
3.5. Forurening	17
3.5.1. Spildevand, herunder regnvand.....	17
3.5.2. Husdyrgødning og foder.....	17
3.5.3. Affald	17
3.6. Ammoniaktab - generelt	18
3.7. Ammoniakpåvirkning af natur	18
4. Arealbeskrivelse.....	21
4.1. Markoplysninger	21
4.2. Habitatvurdering	24
4.2.1. Nitrat til overfladevand	24
4.2.2. Fosfor til overfladevand	27
5. Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)	29
6. Egenkontrol og dokumentation.....	34
7. Indkomne høringssvar	34
<i>Bilag</i>	35

Datablad

Konsulent	Karen V. Thomasen Heden & Fjorden Nupark 47 7500 Holstebro Tlf.: 96 29 69 32 kvt@hfrc.dk
Bedriftens adresse	Gåskærvej 28, 7620 Lemvig
Husdyrbrugets navn	Vandborg Vestergaard
Matrikelnummer	38a, Præstegården, Vandborg
Virksomhedens art	Smågrisproduktion
Ejer	Bjarne Kloster
CVR-nummer	77 99 09 17
CHR-nummer	99480
P-nummer	1.002.535.824
Kontaktperson	Bjarne Kloster Gåskærvej 28, 7620 Lemvig Tlf.: 97 83 62 38/30 95 63 70 vandborgvestergaard@gmail.com
Tilsynsmyndighed	Lemvig Kommune

1. Læsevejledning

Denne tillægsgodkendelse er opdelt i to hovedafsnit. Første del udgøres af selve godkendelsen med de vilkår, Lemvig Kommune stiller vedrørende indretning og drift af husdyrbruget.

Anden del er den miljøtekniske beskrivelse og vurdering. Her er ejendommen og arealerne beskrevet nærmere, og der er redegjort for den påvirkning, husdyrbruget forventes at have på omgivelserne.

Godkendelsen med vilkår

1.1. Beskrivelse af projektet

Det søgte projekt indebærer at smågriseproduktionen på ejendommen udvides som følge af effektivitetsfremgang.

Der produceres fremadrettet 55.000 smågrise (7,5 – 31 kg) på ejendommen.

Desuden sker der enkelte ændringer i bedriftens udbringningsarealer.

Ansøgningen er indsendt via det digitale ansøgningssystem på www.husdyrgodkendelse.dk, skemanummer 66 067.

1.2. Afgørelse

Lemvig Kommune godkender det søgte projekt om udvidelse af smågriseproduktionen på Gåskærvej 28 til en årsproduktion på 55.000 smågrise (7,5 – 31 kg).

Det godkendes desuden, at der sker udskiftning af udbringningsarealer.

Miljøgodkendelsen er givet på vilkår, der har til hensigt at beskytte den omgivende natur og miljø, samt de omkringboende.

Husdyrbruget godkendes efter Husdyrlovens § 12, stk. 3.

Det godkendte projekt er omfattet af Husdyrloven § 12, stk. 1, da der godkendes en husdyrproduktion på mere end 250 DE.

Lemvig Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer, herunder, at der anvendes den bedste tilgængelige teknik. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget ved at efterleve vilkår i godkendelsen kan drives uden væsentlige påvirkninger af miljøet.

Vær opmærksom på at godkendelser og tilladelser efter anden lovgivning, for eksempel nedrivnings- og byggetilladelse, ikke er indeholdt i denne godkendelse, men skal søges særskilt hos Lemvig Kommune.

På Lemvig Kommunes vegne den 26. november 2014.

Simon Bach Nielsen
miljømedarbejder

1.3. Ikke teknisk resumé

Ansøgers beskrivelse

Tillæg til eksisterende miljøgodkendelse fra 2009. Antallet af smågrise ønskes øget fra 45.000 smågrise(8,0-31,5 kg) til 55.000 smågrise (7,5-31 kg). Ialt produceres fremover 261,64 DE. Udvidelsen foregår i eksisterende stalde. Produktiviteten er forbedret, så det er muligt at producere flere grise i samme rammer end tidligere.

Arealerne er ændret lidt i forhold til tidligere med ekstra arealer, samt nogle arealer som ikke længere dyrkes. Desuden er der indtegnet randzoner efter bedste viden. Ialt dyrkes 231,06 ha som harmoniareal, der tilføjes husdyrgødning.

Der modtages husdyrgødning fra Gåskærvej 25, som er en del af bedriften. Her er der en godkendelse til 6.000 slagtesvin (31,5-104,8 kg). Der er indsendt ansøgning om Skift i Dyretype på ejendommen, så der fremover kan produceres tungere svin i vægklassen 31-110 kg. Ialt søges om 5.400 slagtesvin på denne ejendom, svarende til 159,19 DE. På hele bedriften er der ved fuld produktion 420,83 DE.

Der afsættes husdyrgødning til Jens Chr. Skovmose. Når produktionen er på fuld højde vil der blive afsat 97,02 DE. Indtil da afsættes kun de dyreenheder, som er nødvendige for at have et dyretryk på arealerne på 1,4 DE/ha.

Generel ammoniakreduktion er opfyldt.
Ammoniakdepositionen til naturområder, heriblandt §7 områder er opfyldt.

Lugtgenekriterier for nabobeboelser m.m. er overholdt
Udbringningsarealerne ligger udenfor nitrat- og fosforklasseudpegninger, dog er der få arealer i indvindingsopland. I beregningerne er der anvendt referencesædskifte
Kravet om fosforoverskud er overholdt.
BAT-niveauet er overholdt.

Transportveje er uændrede.

Skemaet er en kopi af originalskema 2652.
Skema 66067 viser beregninger fra FØR-FØR til ansøgt.

Lemvig Kommunes bemærkninger

Lemvig Kommune har ved sagens behandling vurderet, at projektet overholder de gældende krav ved miljøgodkendelse af husdyrbrug, herunder krav om lugt, ammoniak, landskabelige hensyn, affaldshåndtering og anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.

1.4. Vilkår for godkendelsen

Tillægsgodkendelsen indeholder en række konkrete vilkår for husdyrbrugets drift, indretning og kontrol. Vilkårene skal medvirke til at sikre

- at indretning og drift af husdyrbruget og arealerne sker i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet samt den miljøtekniske beskrivelse og vurdering
- at yderligere miljøkrav, fastsat på grundlag af kommunens vurdering af ansøgningen, overholdes
- at risikoen for, at der forekommer forurening eller gener ud over de forventede ifølge miljøvurderingen, minimeres.

Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet, den vedlagte miljøtekniske beskrivelse og vurdering, samt godkendelsens vilkår.

Der gøres opmærksom på, at de valgte virkemidler og miljøteknologi skal være etableret og i brug senest når udvidelsen af dyreholdet påbegyndes.

Hvor intet andet er anført er husdyrbruget fortsat forpligtet til at opfylde eksisterende vilkår i Lemvig Kommunes miljøgodkendelse af 27. maj 2009.

Bortfald af vilkår:

Følgende vilkår i miljøgodkendelse af 27. maj 2009 bortfalder ved ibrugtagningen af dette tillæg:

Vilkår nr. 4 om tilladt dyrehold.

Vilkår nr. 5 om tilsætning af benzoesyre og fytase.

Denne tillægsgodkendelse meddeles på nedenstående vilkår.

1. Tidsfrist

Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 2 år efter, at den er meddelt.

2. Produktionstilladelse

Godkendelsen omfatter en årsproduktion på maksimalt 55.000 smågrise (7,5 – 31 kg).

Produktionen må på intet tidspunkt overstige de begrænsninger, der følger af anden lovgivning.

3. Drift af mark 18-0

Mark 18-0 er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 (beskyttet eng). Arealet skal dyrkes som § 3-beskyttet eng, hvilket betyder at mark 18-0 ikke må omlægges oftere end hver 7.-10. år.

Mark 18-0 må ikke tilføres en større husdyrgødningsmængde end før 1992.

4. Fosforindhold i foder

Den totale mængde P ab dyr pr. år beregnet som Kg P ab dyr pr. smågris x det årlige antal producerede smågrise skal være mindre end 7.223,6 kg P pr. år.

Kg P ab dyr pr. smågris beregnes ud fra følgende ligning:

$$P \text{ ab dyr pr smågris} = 0,14 \text{ g P pr smågris [norm]} * (((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr kg tilvækst} \times \text{g fosfor pr FEsv}/1000) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0049 \text{ kg P pr kg tilvækst})/0,136)$$

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårligheden skal samlet set overholdes.

Faktor	Værdi
Antal smågrise	55.000
Indgangsvægt, kg	7,5
Afgangsvægt, kg	31
FEsv pr. kg. tilvækst	1,96
Gram fosfor pr. FE, g	5,27
Kg P ab dyr pr. smågris	0,13134

5. Egenkontrol, foder

Der skal føres en logbog eller en produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:

- foderforbrug pr. produceret smågris
- det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FE i foderblandingerne.

P ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar, svarende til den periode, der gælder for beregning af type-2 korrektionsfaktoren i gødningsregnskabet.

6. Nitratudvaskning til grundvand - efterafgrøder

På mark 41 og 41-1 skal der etableres 2 % pligtige efterafgrøder udover de lovpligtige. Efterafgrøderne kan puljes over en

årrække, som det også er gældende for øvrige pligtige efterafgrøder.

1.5. Offentlighed og høring

Høring af ansøger og interessenter

Kommunens forslag til afgørelse er sendt i to ugers høring hos ansøger og ansøgers rådgiver.

Herefter er naboer, interesseorganisationer og eventuelle andre interessenter orienteret om forslaget ved 3 ugers høring. Følgende er hørt:

- Gåskærvej 29, 7620 Lemvig
- Engbjergvej 71, 7620 Lemvig
- Engbjergvej 87, 7620 Lemvig
- Kirkensgårdvej 5, 7620 Lemvig
- Gåskærvej 86, 7620 Lemvig
- Præstegårdsvej 12, 7620 Lemvig
- Brændgårdvej 19, 7620 Lemvig
- Danmarks Naturfredningsforening, br@lemvig-gym.dk og dnlemvig-sager@dn.dk
- Det Økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk

Offentliggørelse

Miljøgodkendelsen offentliggøres på Lemvig Kommunes hjemmeside, www.lemvig.dk den 28. november 2014, samt ved annoncering i Lokaltavlen i Lemvig. Følgende har fået meddelelse om udarbejdelse af godkendelsen:

- Gåskærvej 28, 7620 Lemvig
- Heden & Fjorden, kvt@hflc.dk
- Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Sundhedsstyrelsen, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg, midt@sst.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dnlemvig-sager@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomiteé v/Jens Johan Brogaard, Torsvej 111, 7620 Lemvig, BR@lemvig-gym.dk
- Dansk Ornitologisk Forening – Vestjylland, lemvig@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, natur@dof.dk
- Friluftsrådet, v. Allan Kjær Villesen, Højbovej 9, 7620 Lemvig, akv@tdcadsl.dk

- Friluftsrådet, Scandiagade 12, 2450 København SV, fr@friluftsradet.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd Reventlowsgade 14, 1651 København V, ae@aeraadet.dk
- Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, att. Signe Normand, Aarhus University, Ny Munkegade 114, DK-8000 Aarhus C, dbf.oestjylland@gmail.com
- Danmarks Sportsfiskerforbunds Miljøkoordinator, Erik Schou Nielsen, Rosenvej 18, 8240 Risskov, enie@aabc.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia, mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Dansk Fritidsfiskerforbund, Arne Rusbjerg, Engvej 42 7490 Aulum, teamstr@gmail.com
- Aktive Fritidsfiskere i Danmark v. Leif Søndergård, Søvejen 6, 7860 Spøttrup, afid@aktivefritidsfiskere.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17,3, Postboks 2188, 1017 København K, fbr@fbr.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, husdyr@ecocouncil.dk

1.6. Klagevejledning

Afgørelsen er truffet i medfør af § 12, stk. 3 i Lovbekendtgørelse om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, nr. 1486 af 4. december 2009. Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet i henhold til § 76 i Husdyrloven af følgende;

- Ejeren af Gåskærvej 28, 7620 Lemvig
- Embedslægeinstitutionen
- Enhver, der har en individuel interesse i sagens udfald.

En eventuel klage skal være skriftlig, stiles til Natur- og Miljøklagenævnet og sendes til Lemvig Kommune.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at klager indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr.

Klager modtager en opkrævning på gebyret fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra Lemvig Kommune. Klager skal benytte denne opkrævning ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales geby-

ret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for at efterkomme afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Klagen skal være Lemvig Kommune i hænde senest 4 uger efter, at godkendelsen er offentligt annonceret. Umiddelbart efter klagefristens udløb videresender kommunalbestyrelsen klagen til Natur- og Miljøklagenævnet ledsaget af det materiale, der er indgået i miljøgodkendelsens behandling.

Hvis afgørelsen påklages får ansøger besked. Klage over en godkendelse efter § 12 har ikke opsættende virkning med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet jf. § 81 i Husdyrloven. Det betyder, at hvis eventuelt byggeri påbegyndes og en sag påklages kan Natur- og Miljøklagenævnet sætte byggeriet i stå eller kræve nedrivning for ansøgers regning.

Klagefristen udløber den 29. december 2014 ved kontortids op-hør.

Denne afgørelse kan indbringes for domstolene indtil 6 måneder efter den dato, hvor afgørelsen bliver meddelt, jævnfør Husdyrlovens § 90.

I forbindelse med behandlingen af sagen kan det være nødvendigt, at Lemvig Kommune indsamler, behandler og videregiver oplysninger, der er nødvendige for sagens behandling. Ifølge persondataloven har man blandt andet ret til at bede om indsigt i de oplysninger, der behandles, ret til at gøre indsigelser mod, at oplysningerne behandles, ret til at berigtige Lemvig Kommunes oplysninger samt ret til at klage over behandlingen til Datatilsynet. Forvaltningsloven og offentlighedsloven giver normalt også mulighed for at få indsigt i sagen. Lemvig Kommune sender og modtager breve, dokumenter og andre informationer fuldt elektronisk via e-post og websider. Adressen til Teknik & Miljø er: teknik@lemvig.dk

2. Generelle forhold

2.1. Meddelelesespligt - anlæg, arealer, ejerforhold

Udskiftning af arealer og ændrede overførsler af husdyrgødning, herunder også overførsler til biogasanlæg skal anmeldes til kommunen.

Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede og tredjemands arealer) kan ske uden en ny godkendelse såfremt kommunen vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare, jævnfør § 25 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

2.2. Gyldighed

Udvidelsen skal være udnyttet senest 2 år efter at godkendelsen er meddelt.

Hvis godkendelsen ikke helt eller delvist udnyttes i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet.

2.3. Revurdering og retsbeskyttelse

Ifølge § 40 stk. 1 i Husdyrloven må tilsynsmyndigheden ikke meddele påbud eller forbud efter § 39 før der er forløbet 8 år efter meddelelsen af en godkendelse.

Tilsynsmyndigheden skal dog, jævnfør Husdyrlovens § 40, stk. 2, tage godkendelsen op til revurdering og om nødvendigt meddele påbud eller forbud efter § 39, hvis

- der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
- forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse,
- forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse,
- væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik skaber mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, eller
- det af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker.

Husdyrbrugets miljøgodkendelse skal, jævnfør § 40 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første revurdering skal dog, som nævnt herover, foretages når der er forløbet 8 år.

Det er planlagt at foretage den første revurdering af dette tillæg i 2022.

Miljøteknisk beskrivelse

3. Anlægsbeskrivelse

Husdyrbruget ligger på adressen Gåskærvej 28, Dybe, 7620 Lemvig, matrikel 38a, Præstegården, Vandborg.

Det søgte projekt indebærer, at smågriseproduktionen udvides i det eksisterende produktionsanlæg.

Projektet er beskrevet i det fremsendte ansøgningsmateriale i digital ansøgningskema 66 067, indsendt via husdyrgodkendelse.dk.

3.1. Lokalisering

Lemvig Kommune konstaterer, at husdyrbruget overholder afstandskrav på 50 meter til nabobeboelser og byzone, jf. Husdyrlovens § 6. Der sker ikke bygningsmæssige ændringer, og det søgte er således ikke omfattet af Husdyrlovens §§ 7 og 8.

Husdyrbrugets lokalisering er i øvrigt vurderet i miljøgodkendelsen fra 2009. Dette projekt giver ikke ud over ovenstående anledning til at revidere disse vurderinger.

3.1.1. Landskabelige forhold

Det søgte medfører ikke bygningsmæssige ændringer, og der foretages af den grund ikke en nærmere landskabsvurdering.

3.2. Dyrehold, staldanlæg og management

Det søgte projekt indebærer alene, at dyreholdet udvides i eksisterende stalde som følge af effektivitetsfremgang.

Det søgte projekt giver ikke anledning til at supplere anlægsbeskrivelsen i ejendommens miljøgodkendelse fra 2009.

Lemvig Kommunes vurdering

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Lemvig Kommune har beregnet det vejledende BAT-niveau for ammoniak og fosfor for smågriseproduktionen.

BAT-niveauet for ammoniak er 2.227,7 kg N/år.

BAT-niveauet for fosfor er 7.273,6 kg P/år.

Projektet omfatter ikke nye tekniske anlæg, og det ligger til grund for BAT-beregningerne, at der udvides i eksisterende staldanlæg, hvor staldsystemet er to-klimastalde med delvist spaltegulv.

Emissionsniveauerne fra staldanlægget er jævnfør ansøgnings-skema 66 067 for ammoniak 1.786,7 kg N/år og 7.253,6 kg P/år.

Lemvig Kommune konstaterer, at det vejledende BAT-niveau for ammoniak og fosfor er overholdt i det søgte projekt.

Der er ikke sket ændringer i driften af ejendommen i forhold til beskrivelserne af BAT i miljøgodkendelsen fra 2009.

Der henvises hermed til BAT-redegørelse og BAT-vurdering i miljøgodkendelsen fra 2009, og Lemvig Kommune konstaterer, at det søgte projekt anvender den bedste tilgængelige teknik for management, staldsystemer, vand og energi, fodring, samt opbevaring og håndtering af husdyrgødning.

Egenkontrol

Lemvig Kommune finder ikke, at det søgte projekt giver anledning til at ændre de eksisterende vilkår om egenkontrol.

3.3. Energi- og vandforbrug

Lemvig Kommune finder ikke, at projektet giver anledning til skærpede vilkår i forhold til gældende vilkår i miljøgodkendelsen fra 2009.

3.4. Gener

3.4.1. Lugt

Lugtgenafstandene til byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse og enkelt bolig er beregnet i den digitale ansøgning, skema 66 067.

Lugtgenafstandene er overholdt med god margen til alle tre områdetyper. Lemvig Kommune konstaterer herved, at den nærmeste enkelt beboelse ligger cirka 250 meter fra husdyrbruget, og ingen øvrige beboelser ligger inden for lugtgenafstanden til byzone. Lugtgenafstanden til enkelt beboelse er jævnfør ansøgningen 174 meter.

Det søgte projekt vurderes heraf ikke at give anledning til væsentlige lugtgener for de omkringboende.

3.4.2. Støj

Der er stillet støjvilkår i miljøgodkendelsen fra 2009.

Der vurderes ikke at ske ændringer i støjbidraget fra husdyrbruget som følge af det søgte projekt, som vil medføre væsentlige støjgener for omkringboende. Heraf vurderer Lemvig Kommune, at der ikke er grundlag for at stille skærpende vilkår til støj.

3.4.3. Lys

Lyskilder fra ejendommen ændres ikke i forbindelse med det søgte projekt. Lys fra ejendommen vurderes ikke at give anledning til væsentlige gener for omkringboende, eller at udgøre en væsentlig forstyrrelse i landskabet.

3.4.4. Fluer og skadedyr

Lemvig Kommune vurderer, at det søgte projekt ikke giver anledning til forøget risiko for tilhold af fluer eller skadedyr på husdyrbruget.

Lemvig Kommune vurderer, at der med de eksisterende vilkår i miljøgodkendelsen fra 2009 er sikret en tilstrækkelig flue- og skadedyrbekæmpelse.

3.4.5. Støv

Støvgener i forbindelse med transporter og daglig drift forventes ikke ændret i forhold til den nuværende drift.

Lemvig Kommune finder ikke, at der er anledning til at stille skærpende vilkår vedrørende støvgener.

3.4.6. Transport

Det søgte projekt medfører en marginal forøgelse i antallet af transporter til og fra ejendommen, idet der produceres en større mængde husdyrgødning. Lemvig Kommune vurderer ikke, at forøgelsen og de heraf affødte flere transporter udgør en væsentlig påvirkning.

Lemvig Kommune vurderer ikke, at der er anledning til at stille skærpende vilkår for transporter på husdyrbruget.

3.5. Forurening

3.5.1. Spildevand, herunder regnvand

Bygningsmassen på ejendommen udvides ikke, og mængderne af regnvand, som håndteres via afløb på husdyrbruget vil forblive uændrede.

Regnvands- og spildevandsmængderne fra ejendommen vurderes ikke at ændre sig i væsentlig grad.

3.5.2. Husdyrgødning og foder

Det søgte projekt kan forventes at medføre en begrænset forøgelse af foderforbruget på husdyrbruget.

Lemvig Kommune vurderer, at dette merforbrug ikke giver anledning til forhold, som kræver, at der stilles skærpende vilkår til husdyrbruget.

3.5.3. Affald

Lemvig Kommune forventer ikke væsentlige ændringer i affaldsproduktionen fra husdyrbruget i forbindelse med det søgte projekt. Lemvig Kommune vurderer heraf, at der ikke er grundlag for at skærpe gældende vilkår om affaldshåndtering i miljøgodkendelsen fra 2009.

3.6. Ammoniaktab - generelt

Ansøgningen er modtaget hos Lemvig Kommune i 2014. Det generelle ammoniakreduktionskrav er 20 % for smågriseproduktion.

Det fremgår af ansøgningseskema 66 067 at det generelle ammoniakkrav er overholdt med 330 kg N/år.

3.7. Ammoniakpåvirkning af natur

Kategori 1 natur – ammoniakfølsom natur i Natura 2000 områder

Kategori 1 natur er ammoniakfølsomme naturtyper indenfor internationale naturbeskyttelsesområder, Natura 2000 - områder.

Anlægget ligger cirka 7,5 km SSV for nærmeste Kategori 1-natur, som er strandenge i Plet Enge i Habitatområde 28, Nissum Bredning.

Kategori 2 natur – større § 3 områder

Kategori 2 natur er større § 3 naturområder, som er beskyttet gennem § 7, stk. 1 nr. 2 i Husdyrloven.

Anlægget ligger cirka 250 meter øst for nærmeste Kategori 2-natur, som er større overdrev ved Ferring Sø og cirka 650 meter VSV for et større overdrev mellem Vandborg og Ferring Sø.

Totaldepositionen på de to naturområder fra husdyrbruget er beregnet til ikke at overstige 1,0 kg N/ha/år (scenarieberegning, hvor ruhed opland: Rv og ruhed natur: Bn).

Kategori 3 natur – moser, heder og overdrev

Kategori 3-natur er hede, mose og overdrev, som ikke er omfattet af kategori 1 og 2.

Afstanden til nærmeste kategori 3-natur er cirka 450 meter, et mindre overdrev nordøst for anlægget.

Merdepositionen er 0,1 kg N/ha/år.

Habitatvurdering og Bilag IV-arter

Kommunen skal vurdere på alle planer og projekter om, hvorvidt de kan skade de arealer og arter, der er beskyttede i Natura 2000-områder.

Natura 2000-områder og arter er udpegede på internationalt plan, og de forskellige EU-lande er ansvarlige for, at de ikke tager skade af den menneskelige aktivitet i landet.

Den Europæiske Union vedtog i 1992 et direktiv, som havde til hensigt at fremme beskyttelsen af de mest truede naturtyper, svampe-, plante- og dyrearter i Europa. I daglig tale kaldes det for "habitatdirektivet", og det pålægger de nationale regeringer at udpege områder, der indeholder truede eller sårbare arter og

deres levesteder. Til direktivet findes et bilag, som nævner 230 dyrearter, 483 plantearter og 198 biotoper, der skal beskyttes.

Natura 2000-områderne består af habitatområder med særlig værdifulde naturtyper, dyre- og plantearter og af fuglebeskyttelsesområder med særlige fugle.

I bilag IV til Habitatdirektivet er listet en række dyrearter samt få plantearter, som skal beskyttes. Ligeledes er arternes yngle- og rasteområder beskyttede. Beskyttelsen gælder uanset hvor arterne forekommer, dvs. både indenfor og udenfor Natura 2000-områder.

Screening

Husdyrbruget ligger cirka 7 km fra nærmeste Natura 2000-område, H28, Nissum Bredning.

Lemvig Kommunes vurdering

Kategori 1-natur

Totalemissionen til nærmeste Kategori 1-natur er ikke beregnet som følge af, at der er 7,5 km til nærmeste kategori 1-natur. På baggrund af afstanden, vurderes afskæringskriteriet for kategori 1-natur at være overholdt.

Kategori 2-natur

Afskæringskriteriet for kategori 2-natur er overholdt.

Kategori 3-natur

Afskæringskriteriet til Kategori 3-natur er overholdt.

Lemvig Kommune har ikke kendskab til andre projekter, som i sammenhæng med dette projekt, vil kunne påvirke Natura 2000-områder.

Afstanden til nærmeste Natura 2000-område er 7,5 km og det forhold, at der søges en begrænset udvidelse gør samlet set, at der umiddelbart vurderes ikke at være risiko for en skadevirkning på udpegningsgrundlaget i Natura 2000-område 28 eller øvrige Natura 2000-områder, hverken fra projektet i sig selv eller i kumulation med andre projekter.

Lemvig Kommune har ikke registreret Bilag IV-arter i den umiddelbare nærhed af ejendommen.

Ved miljøgodkendelse i 2009 er der foretaget nærmere vurdering af påvirkningen af § 3-beskyttet natur, og det blev da konkluderet, at projektet ikke indebærer risiko for en væsentlig påvirkning af natur eller bilag IV-arter.

Det søgte projekt indebærer en forøget emission på 465 kg N/år i forhold til den tilladte produktion 1.1.2007.

Lemvig Kommune vurderer, at det søgte projekt med denne begrænsede meremission ikke indebærer risiko for en væsentlig påvirkning af natur eller bilag IV-arter.

På baggrund af denne vurdering vil der ikke blive lavet en videre konsekvensvurdering for projektets påvirkning af Natura 2000-område 28, for så vidt angår ammoniakfordampning fra projektet.

4. Arealbeskrivelse

4.1. Markoplysninger

Lemvig Kommunes beskrivelse

Arealoversigt

Der er et samlet udbringningsareal til bedriften på cirka 231 ha. Udbringningsarealerne ses på oversigtskort i bilag 2.

Jordbundstype

Det fremgår af ansøgningsskema 66 067, at 154,3 ha af udbringningsarealerne er grov sandblandet lerjord (JB5-6) og de øvrige arealer er lerblandet sandjord (JB4), samt humus (JB11).

Lemvig Kommune har verificeret, at jordbundstyperne er korrekte, jævnfør Den Danske Jordklassificering. Mark 17-0 er dog registreret som JB4 i Den Danske Jordklassificering og ikke JB6, som angivet i ansøgningen. Det er ved scenarieberegning af Lemvig Kommune konstateret, at ændring af jordtype for mark 17-0 ikke ændrer på, om det søgte overholder Husdyrlovens beskyttelsesniveauer mv. og forholdet betragtes at være af underordnet betydning.

Markvanding og markdræn

Det fremgår af ansøgningen at ingen af markerne vandes, samt at alle marker er drænedede.

Sædskifte

Det er i ansøgningen angivet, at arealerne drives med standardsædskifterne S2 og S4. Da beregningerne er foretaget på et sædskifte, der ikke afviger fra referencesædskiftet (og sædskiftet derfor ikke er brugt som virkemiddel) vurderes det, at der ikke er behov for, at stille vilkår om anvendelse af et specifikt sædskifte.

Nitratklasser

Udbringningsarealerne ligger alle uden for Nitratklasser. Nitratudvaskningskravet til overfladevander er således overholdt ved overholdelse af det generelle harmonikrav.

Fosforklasser

Udbringningsarealerne ligger alle i Fosforklasse 0. Projektet indebærer ud over foderoptimeringer ikke særlige virkemidler til at imødegå fosforudvaskning. Beskyttelsesniveauet for fosfor, jævnfør Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, er overholdt.

Drikkevandsinteresser

Mark 41 og 41-1 ligger i nitratfølsomt indvindingsopland (NFI). Ansøger har indsendt en fiktiv ansøgning, hvor det er eftervist, at der med 2 % ekstra efterafgrøder opnås en nitratudvaskning på 45 mg nitrat/l nydannet grundvand.

Efterafgrødetiltaget på disse to marker fastholdes i vilkår.

Ammoniakfølsom natur

Udbringningsarealerne 2-0, 7-0, 21-0, 32-0 og 33-0 grænser op til § 7-beskyttede ammoniakfølsomme overdrev, kategori 2-natur.

Mark 16-0, 25-0, 26-0, 61-0 og 62-0 grænser op til § 3-beskyttede overdrev, kategori 3-natur.

Alle ovennævnte arealer er landbrugsjord i almindelig omdrift.

Lemvig Kommunes vurdering

Det fremgår af ansøgningen, at de generelle beskyttelsesniveauer for udvaskning af nitrat til overfladevand og grundvand, samt udvaskning af fosfor til overfladevand, er overholdt.

Supplerende miljøregulering, som Randzonenlovens krav om randzoner langs vandløb og søer, forventes at give en forøget tilbageholdelse af næringsstoffer.

Udbringningsarealerne ligger ikke i Natura-2000 områder, fredede områder eller lignende, og alle udbringningsarealerne har med undtagelse af mark 18-0 vurderet ud fra luftfoto i en lang årrække været drevet i almindelig omdrift.

Mark 18-0 er registreret som beskyttet eng efter Naturbeskyttelseslovens § 3.

For at sikre, at der ikke sker tilstandsændringer af engen, stiller Lemvig Kommune vilkår om, at engen skal dyrkes som en §3-beskyttet eng, som ikke må omlægges oftere end hver 7.-10. år, samt at der ikke må udbringes en større mængde husdyrgødning på engen end hvad har været udbragt før 1992, hvor engen blev udpeget som § 3-beskyttet (kulturengsbegrebet).

En række udbringningsarealer grænser op til, eller omslutter mindre vandhuller og søer. De gældende krav om to meter bræmmer og Randzonenlovens bestemmelser vurderes at sikre, at fortsat landbrugsdrift og anvendelse af husdyrgødning på disse arealer ikke i sig selv medfører en risiko for tilstandsændringer af disse vandhuller og søer.

Afskæringskriterierne i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 omfatter ammoniakfordampning fra stald og lager. Fordampningen fra udbringningsarealer i forbindelse med udbringning af husdyrgødning er som udgangspunkt ikke reguleret af afskæringskriterierne i bilag 3. Jævnfør Husdyrlovens § 19 skal kommunalbestyrelsen ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse sikre sig, at husdyrbruget i øvrigt *...kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.*

Lemvig Kommune vurderer her, at det bedste grundlag til at vurdere, om § 19 overholdes, er afskæringskriterierne i bekendtgørelsens bilag 3.

Jævnfør bufferzonerapporten,
http://www2.mst.dk/Wiki/GetFile.aspx?Page=Husdyrvejledning.Ammoniak%20fra%20udbringning%20-%20Vurdering&File=Bufferzonerapport_endelig_260304.pdf

og bilag til bufferzonerapporten,

http://www2.mst.dk/Wiki/GetFile.aspx?Page=Husdyrvejledning.Ammoniak%20fra%20udbringning%20-%20Vurdering&File=Bilag_bufferzonerapport_310304_endelig.pdf,

er merdepositionen for en kvadratisk mark på 4 ha med tilførsel af 1,4 DE i svinegylle (figur 3 i bilag 10 til Bufferzonerapporten) cirka 0,5 kg N/ha/år i en afstand af cirka 10 meter fra naturarealet. Ved en kvadratisk mark på 9 ha er depositionen cirka 1 kg N/ha/år på naturarealet.

Det kan ikke på det foreliggende grundlag afvises, at udbringning på landbrugsjord inden for en afstand af cirka 10 meter fra overdrev kan medføre en ammoniakdeposition på op mod 1 kg N/ha/år. Denne påvirkning rækker maksimalt op til 10 meter ind på naturarealet.

Da afskæringskriteriet for Kategori 2-natur tillader en totaldeposition på 1 kg N/ha/år, og da en eventuel påvirkning fra udbringning af husdyrgødning ikke vil være en merpåvirkning, da alle arealer nær overdrev er vurderet og miljøgodkendt i 2009, vurderes den fortsatte drift af udbringningsarealerne ikke at være i strid med Husdyrlovens beskyttelsesniveau.

I forhold til anvendelsen af BAT ved anvendelse af husdyrgødning henvises der til, at Miljøstyrelsen i de vejledende BAT-standardvilkår beskriver, at udbringning af husdyrgødning anses for BAT, når gældende regler for udbringning overholdes.

Før end den søgte arealdrift kan godkendes, skal der foretages en vurdering af udvaskningen i forhold til afskæringskriterierne

for arealer som afvander til særligt sårbare Natura 2000-områder. Det skal således eftervises, at påvirkningen af nitrat og fosfor fra husdyrbruget ikke medfører risiko for skadevirkninger på Natura 2000-områder.

4.2. Habitatvurdering

Udbringningsarealerne er beliggende udenfor Natura 2000 område.

Udbringningsarealerne i projektet afvander til Natura-2000 område nr. 28, Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø.

Natura 2000 område nr. 28 er beskrevet i bilag 3.

4.2.1. Nitrat til overfladevand

Miljøstyrelsen har med notatet *Vejledende notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande ved vurdering af ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven* fra den 24. juni 2010, *Supplement til den digitale husdyrvejledning om kommunernes opgørelse af dyretryk* fra den 28. feb. 2011 med supplerende ændringer udarbejdet en vejledning til brug for kommunerne til vurdering af, hvorvidt ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven er i overensstemmelse med reglerne i habitatbekendtgørelsen eller vil medføre en væsentlig påvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser, jf. også husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 11 stk. 2-6.

Afskæringskriterierne er fastlagt på baggrund af Faglig rapport fra Danmarks Miljøundersøgelser nr. 787: "Effekter af øgede kvælstoftilførsler på miljøet i danske fjorde".

Kriterierne i Miljøstyrelsens notat er opstillet for, hvornår et husdyrbrugs andel af den samlede nitratudvaskning til et vandområde (fjorde, bredninger, bugte og kystnære områder) kan udelukkes at have skadevirkning på overfladevande som følge af nitratudvaskningen, herunder Natura 2000-områder og på levesteder og yngle- og rasteplasser for beskyttede arter:

(afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter)

Pkt. 1: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007. Hvis der er andre kilder til nitratudvaskning, fx ny bebyggelse end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland. Gennemførte initiativer, fx etablering af vådområder, som reducerer nitratudvaskningen fra det

aktuelle opland, kan ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland.

(afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i sig selv)

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, dog således, at

Pkt. 2B: nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er et meget lidt eutrofieret vandområde.

Ved vurderingen af om ovennævnte afskæringskriterier er overholdt, skal der i praksis først foretages en vurdering/screening af om det ansøgte i kumulation med andre planer og projekter vil kunne have en skadevirkning jf. pkt. 1A-C. I givet fald den samlede nitratudvaskning til det aktuelle vandområde er faldende eller stagnerende (fordi andre forhold har medført en øget nitratudvaskning til det aktuelle vandområde), vil det ansøgte ikke i kumulation med andre projekter og planer have en væsentlig virkning eller skadevirkning på det aktuelle vandområde.

Herefter foretages en vurdering/screening af om det ansøgte i sig selv vil have en væsentlig virkning eller skadevirkning jf. pkt. 2A-B. Til brug for denne vurdering foretages en beregning af nitratudvaskningen fra det ansøgte, der stammer fra husdyrgødningen. Såfremt nitratudvaskningen udgør mindre end 5 pct./1 pct. af den samlede nitratudvaskning til det aktuelle vandområde, vil det ansøgte ikke i sig selv have en væsentlig virkning eller skadevirkning på det aktuelle vandområde.

I den såkaldte Waddensee-dom anvendes forsigtighedsprincippet, når det drejer sig om beskyttelsen af Natura-2000 områderne. Det vil sige, at i tilfælde af tvivl om, hvorvidt et konkret projekt vil påvirke et Natura 2000 område væsentligt, udløser dette en konsekvensvurdering. EF-domstolen tolker begrebet "væsentligt" som "når det på baggrund af objektive kriterier (i screeningen) ikke kan udelukkes, at projektet risikerer at skade bevaringsmålsætningen for lokaliteten", samt at "et projekt kun tillades, når det ud fra et videnskabeligt synspunkt, uden rimelig tvivl, kan fastslås at der ikke er sådanne virkninger".

Dette screeningsafsnit skal belyse hvorvidt ovennævnte afskæringskriterier er overholdte. Hvis kommunen ikke i screeningen kan påvise, at projektet ikke påvirker Natura 2000 området, skal der laves en konsekvensvurdering, hvor der er mulighed

for at stille skærpede vilkår ved brug af bilag 4 i godkendelsesbekendtgørelsen.

Jævnfør oplysninger om dyretrykkets udvikling på <http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm> kan Lemvig Kommune konstatere, at husdyrtrykket er faldet fra 2007 til 2013 i oplandet til Nissum Bredning, hvor alle udbringningsarealerne ligger. Dyretrykket er ligeledes faldende set som et glidende gennemsnit over to og tre værdier. Lemvig Kommune har ikke kendskab til andre kilder til nitratudvaskning, som i samme periode er forøgede.

I forhold til afskæringskriterium pkt. 2 er der foretaget en beregning af den samlede nitratudvaskning fra det ansøgte udspredningsareal i de respektive kystoplande, som efterfølgende er holdt op imod den samlede nitratudvaskning fra hele oplandet til Nissum Bredning:

Nissum Bredning	
Opland til Natura 2000 området, ha	60.009
Dyrket areal i oplandet til Natura 2000 området, ha	38.406
Reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægningen), pct.	71
Standardudvaskning fra rodzonen (jordtypeafhængig*), kg N/ha/år	60
Udvaskning i oplandet til Natura 2000-området, kg N/år (60 x 0,29 x 38.406)	668.264
Udvaskning fra det øvrige opland (standard), kg N/år (10 x 0,29 x 21.603)	62.649
Udvaskning i alt fra opland kg N/år	730.913
Gåskærvej 28	
Reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægningen), pct.	87,5
Areal til udspredning i alt, ha	231,3
Udvaskning fra rodzonen, husdyrgødning, kg N/ha/år **	4,7
Samlede påvirkning til Natura 2000 området, kg N/år (231,3 x 4,7 x 0,125)	136
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Natura 2000 området, pct. (136/730.913 x 100)	0,019

* Oplandet er primært sand- og lerjord. Standardudvaskningen for sandjord er 78 kg N/ha/år og for lerjord 47 kg N/ha/år, jævnfør Miljøstyrelsens notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande.

**beregnet i husdyrgodkendelse.dk.

Den samlede udvaskning fra udbringningsarealer i opland til Nissum Bredning, som kan tilskrives husdyrgødning, er beregnet til 136 kg N/år. Sammenholdt med den samlede kvælstof-

udvaskning fra hele kystoplandet på 730.913 kg N/år udgør udvaskningen fra udspretningsarealet 0,019 %.

Lemvig Kommunes vurdering

Idet husdyrtrykket i DMU kystoplandet Nissum Bredning ikke er steget set i forhold til det registrerede husdyrtryk i 2007, samt at Lemvig Kommune ikke er bekendt med forøget udvaskning af nitrat til overfladevand fra andre aktiviteter i oplandet, vurderes det, at den samlede nitratudvaskning fra oplandet til Nissum Bredning er faldende og således vurderes det ansøgte ikke i kumulation med andre projekter og planer at have en væsentlig virkning eller skadevirkning på Natura 2000-område 28 – Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø.

Der er i vurderingen ikke inddraget gennemførte initiativer, som reducerer nitratudvaskningen fra oplandet.

Det er endvidere beregnet, at nitratudvaskningen fra udbringningsarealerne i samme kystopland udgør mindre end 1 % af den samlede nitratudvaskning fra oplandet til Nissum Bredning.

Derfor vurderes det, at det ansøgte ikke i sig selv vil have en væsentlig virkning eller skadevirkning på Natura 2000 område nr. 28.

Samlet set vurderes det, at det ansøgte hverken i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter vil give anledning til væsentlig miljøpåvirkning af overfladevand i Natura 2000 område 28.

4.2.2. Fosfor til overfladevand

Den tilgængelige forskningsbaserede viden om udvaskning af fosfor fra udbringningsarealer er begrænset. Erosionsbetingede tab, brinkerosion og udvaskning via drænedede lavbundsjord udgør de væsentligste risici for fosfortab til vandmiljøet. Lavbundsarealer, skrånende arealer, grøftede eller drænedede arealer samt arealer, der ligger tæt på søer og vandløb, er således risikoområder.

For jorder der hverken er lavbundsarealer, kunstigt drænedede eller erosionstruede, er udvaskning det største risikoelement.

Selv om fosfortabet fra landbrugsjorden til vandmiljøet – set i forhold til landbrugsjordens fosforpulje (i gennemsnit 4.700 kg P/ha) er begrænset (0,3 – 0,5 kg P/ha) kan det være kritisk for vandkvaliteten i specielt søer og fjorde¹ På højbundsarealer er jordens fosforbindingskapacitet generelt stor. Efterhånden som jorden mættes med fosfor, falder bindingskapaciteten, og fosforkoncentrationen i jordvæsken stiger. Dermed stiger også risikoen for udvaskning til vandmiljøet. De største tabsposter af fosfor stammer fra brinkerosion, cirka 50 % af det dyrkningsbe-

¹ Rapport fra fosforfokusgruppen, VMPIII, 2004

tingede fosfortab², mens fosfortab fra drænede jorder er en anden stor tabspost. I et tre-årig forskningsprojekt³ i Odense Å blev det målt hvordan fosfor var bundet i suspenderet jord. Fosfor i suspenderet jord er på alle årstider primært bundet til jernforbindelser med et gennemsnit på 59 %. Jernbundet fosfor og let absorberet fosfor er umiddelbart biotilgængelige i søer og fjorde.

Risikoarealer defineres som arealer, hvor der generelt er øget risiko for tab af fosfor til vandmiljøet ved udvaskning, jorderosion og overfladeafstrømning. Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau for fosforoverskud til overfladevande, skal der stilles krav afhængig af jordtype, dræningsforhold og fosfortal. Derudover skal terrænhældningen også tages med i risikovurderingen.

Lemvig Kommunes vurdering

Udbringningsarealerne i det søgte projekt ligger alle uden for opland til fosforfølsomt Natura 2000-opland.

Randzonenloven stiller krav om 9 meter randzone langs en række vandløb og søer større end 100 m². De direkte transportveje fra landbrugsarealer til vandmiljøet bliver dermed i høj grad afskåret.

På den baggrund vurderes der ikke at være udbringningsarealer med særlig risiko for en væsentlig fosforudvaskning til vandmiljøet.

² Jf. materiale udarbejdet i fbm. Forarbejdet til VMPIII(Poulsen og Rubæk, 2005)
³ VMPIII forskningsprojekt BUFFALO-P

5. Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)

EF-Habitatdirektivet fra 1992 rummer i sin artikel 12 en forpligtelse til at sikre en streng beskyttelsesordning for en række dyr og planter overalt i landet, dvs. uanset om de forekommer indenfor et beskyttelsesområde eller udenfor; disse arter fremgår af direktivets bilag IV, de såkaldte bilag IV-arter.

For bilag IV-arter gælder således, at deres yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges, og derfor er aktiviteter ikke tilladte, som kan udgøre en trussel for den enkelte art.

Det bemærkes, at fugle behandles særskilt i EF-fuglebeskyttelsesdirektivet.

I den daglige drift og hovedsagelig ved driftsændringer er det lodsejerens eget ansvar at være opmærksom på ikke at skade eller ødelægge bilag IV-arternes yngle- eller rasteområder. Det gælder også selv om myndighederne ikke har oplyst lodsejeren om, at der er konkrete forekomster af bilag IV-arter i området. Overtrædelser kan straffes efter regler i Naturbeskyttelsesloven og Jagt- og Vildtforvaltningsloven. Hvis en lodsejer har planer om at gennemføre en aktivitet, der kræver tilladelse, godkendelse eller lignende er det myndighedens ansvar at sikre, at de godkendte aktiviteter ikke vil skade yngle- eller rasteområder.

Til bedriften ejes cirka 231 ha omdriftsarealer.

Vest, nordvest og nordøst for Vandborg Vestergård i en afstand af indtil cirka 250 meter ligger flere større, sammenhængende overdrevsområder. Mod vest og nordvest grænser overdrevene op til Ferring Sø, og mod nordøst danner overdrevene et dalstrøg, som gennemstrømmes af Grydsbæk. Der er potentiale for et rigt og varieret plante- og dyreliv i disse naturområder.

Bilag IV-arter

På baggrund af faglig rapport nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV fra Danmarks Miljøundersøgelser, samt kommunens øvrige kendskab vurderes det, at følgende arter og grupper fra habitatdirektivets bilag IV kan tænkes at have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på eller omkring ejendommen.

Det drejer sig om damflagermus, vandflagermus, brunflagermus, sydflagermus, troldflagermus, birkemus, odder, markfirben, stor vandsalamander, spidssnudet frø og strandtudse.

Odder, damflagermus, vandflagermus og troldflagermus er optaget på rødlisten 1997 som sårbare. Rødlisten er en fortegnelse over plante- og dyrearter, der er forsvundet, akut truede, sårbare eller sjældne i den danske natur.

Arterne er gennemgået nedenfor:

Flagermus: Flagermusens sommerkvarter skal være beskyttet mod fjender og uforstyrret. Der skal være gode ind- og udflyvningsmuligheder, for eksempel fra træer eller bygninger, og det skal være nær flagermusens jagtområder, som er naturområder med større forekomster af flyvende insekter, gene over lavvandede søer, enge, heder og overdrev.

Om vinteren går flagermusen i dvale, vinterkvarteret skal være køligt, men frostfrit.

Overdrev og heder omkring Ferring Sø rummer potentielt fødegrundlag for insektædende flagermus, men området rummer kun sparsom bevoksning og spredt bebyggelse og dermed ikke gunstige ind- og udflyvningsmuligheder eller steder beskyttet mod fjender. Der er derfor ikke potentiale for en reel bestand af flagermus i nærområdet.

Birkemus: Birkemusen findes i to hovedbestande, en i det vestlige Limfjordsområde samt en i det sydlige Jylland. Birkemus forekommer i en stor variation af levesteder, hvoraf de vigtigste synes at være fugtige områder i forbindelse med vandløb eller fjorde samt tilstødende tørre arealer.

Birkemus er fundet i en række forskellige naturtyper: ferske enge, strandenge, overdrev, ekstensivt dyrkede marker, heder, moser, vældområder, fjordskrænter og nogle steder endda i plantager og skove. De træk, som går igen på de fleste sommeropholdssteder, er en høj grad af fugtighed og et tæt urtelag. Det fugtige element kan udgøres af vandløb, væld, moser eller fugtige arealer ud til en fjord.

Overdrev og heder omkring Ferring Sø er potentielle levesteder for birkemusen.

Odder: Lever udbredt i Vestjylland. Odderen knytter sig primært til moser, krat, skov eller andre naturområder med et højt naturindhold. Den findes i såvel stillestående som rindende vand, og både i saltvand og ferskvand, især i søer og moser med store rørskovsområder.

Der er ikke potentielle raste- eller levesteder for odderen inden for bedriftens arealer.

Spidssnudet frø: Spidssnudet frø yngler i mange slags vådområder lige fra ganske små vandhuller til bredden af store søer og fra helt overskyggede ellesumpe til fuldstændig lysåbne vandhuller. Den største ynglesucces opnår arten i vandhuller uden

fisk. Spidssnudet frø er i høj grad afhængig af, at der nær ynglestederne findes gode levesteder på land. En stor del af spidssnudet frøs yngle- og rasteområde, men langt fra alle, er omfattet af Naturbeskyttelsens § 3. Ødelæggelse og forringelse af yngle- og rasteområder omfatter rydning, opfyldning til byggeri, belastning med spildevand og fragmentering på grund af veje.

Spidssnudet frø kan forekomme ved vandhuller, der grænser op til bedriftens udbringningsarealer.

Strandtudse: Strandtudsens yngle- og rasteområde vil ofte være vandhuller, enge og strandenge, der er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3.

Gødskning og vandstandssænkning er væsentlige trusler. Hvis levestedet gødes eller tilføres gødningsstoffer udefra, kan vegetationen blive så frodig, at den ikke længere holdes tilstrækkelig kort ved for eksempel afgræsning.

Hvad angår vandstand kan 5-10 cm til eller fra, være afgørende for, at vandsamlingen udtørres på det rette tidspunkt. Det betyder for eksempel, at hvis en grøft i nærheden udsættes for hårdhændet oprensning, så grøftens bund uddybes med 5-10 cm, så kan det være nok til at tudserne ikke længere kan gennemføre ynglecycklus.

Søer og vandhuller, der grænser op til bedriftens udbringningsarealer er potentielle levesteder for strandtudsens.

Markfirben: Markfirben findes spredt i landskabet på åbne, varme, solrige lokaliteter som jernbane- og vejstrækninger, sten- og jorddiger, heder, overdrev, grusgrave, strandenge, kystskrænter og sandede bakkeområder. Markfirbenet yngler på solvendte skrånninger, som er af altafgørende betydning for den. Ynglesuccesen er betinget af, at æglægningen kan finde sted i varm, løs, veldrænet jord af gruset eller sandet karakter.

Beskyttede sten- og jorddiger på ejendommens udbringningsarealer er potentielle levesteder for markfirbenet.

Stor vandsalamander: Der er enkeltfund spredt over kommunen. Det kan ikke udelukkes, at stor vandsalamander forefindes i og ved søer og vandhuller på bedriftens udbringningsarealer.

Stor vandsalamander yngler i vandhuller af meget forskellig størrelse. Det er ikke unormalt at finde den i vandhuller på under 100 m². Arten er følsom overfor forurening af vandhullerne, overskygning af vandhuller og udsætning af fisk. Arten kan findes ynglende i vandhuller under tilgroning, men der skal være sol på næsten hele vandfladen for at bestanden kan klare sig på længere sigt. Som hovedregel yngler den ikke i vandhuller med

hundestejler og andre fisk. Nogle steder gør tæt undervands-og flydebladsvegetation det muligt, at nogle af larverne kan gemme sig for fiskene. Den kræver forholdsvis rent vand. Stor vandsalamander er som regel meget stedfast i forhold til ynglestedet.

Næringsberigelse som følge af gødningspåvirkning forringer yngleområderne. Dårlig vandkvalitet som følge af næringsberigelse har en meget markant skadelig virkning på salamandrenes ynglesucces. Derudover kan næringsberigelsen betyde, at vandhullerne hurtigt gror til.

Søer og vandhuller, der grænser op til bedriftens udbringningsarealer er potentielle levesteder for vandsalamander..

Andre dyre- og plantearter

Lemvig Kommune er ikke bekendt med forekomster af andre planter eller dyr omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller umiddelbart op til husdyrbrugets udbringningsarealer.

Lemvig Kommunes vurdering

Udbringning af husdyrgødning på bedriftens arealer i omdrift vurderes ikke at medføre tilstandsændringer i skovbevoksninger eller at påvirke fødegrundlaget for flagermus. Projektet vurderes således ikke at udgøre en risiko for at forringe fødegrundlag, leve- eller rastesteder for flagermus.

Det søgte projekt indebærer drift af landbrugsarealer, som alt overvejende ligger på tør og drænet jord, som ikke opfylder betingelserne for birkemusens levesteder. Projektet vurderes derfor ikke at udgøre en risiko for birkemusen.

Det vurderes, at odderen med sin levevis næppe er truet af projektet, da der ikke sker opsplittning af bestande og levesteder, ødelæggelse eller forringelse af yngle- og rasteområder eller forstyrrelser ved anlægsarbejder.

Udbringningsarealerne inddrager ikke arealer, der tidligere har været vådområde, og projektet i sig selv vurderes derfor ikke at have negative konsekvenser for spidssnudet frø, stor vandsalamander eller strandtudse.

Udbringningsarealerne inddrager ikke arealer, der er egnede som yngle- og rasteområder for markfirben og det vurderes derfor ikke at have negative konsekvenser for arten.

Lemvig Kommune vurderer, at driften af udbringningsarealerne ikke indebærer forringelse af internationale naturbeskyttelsesområder eller muligheden for opnåelse af gunstig bevaringsstatus eller medfører forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, områderne er udpeget for, jævnfør Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 408 af 1. maj 2007.

6. Egenkontrol og dokumentation

Husdyrbrugets egenkontrol og dokumentation herfor er beskrevet i miljøgodkendelsen fra 2009.

Lemvig Kommune stiller i dette tillæg vilkår om egenkontrol med foder af hensyn til kontrol af vilkår om foderoptimering.

Lemvig Kommune vurderer her ud over, at vilkår om egenkontrol i miljøgodkendelsen fra 2009 er fyldestgørende.

7. Indkomne hørings svar

Der er indgået hørings svar fra ansøgers rådgiver ved to ugers høring af forslaget til godkendelse, og udkastet er tilrettet i overensstemmelse med rådgivers oplysninger.

Rådgiver og Lemvig Kommune har desuden i forbindelse med høringen været i kontakt med Miljøstyrelsen vedrørende fodervilkår om fosfor, da rådgiver og kommune begge bemærker, at sammenhængen mellem fosforindholdet i hhv. foder og husdyrgødning i det digitale ansøgningssystem i den konkrete sag ikke umiddelbart kan gennemskues. Fodervilkår om fosfor er afsluttende stillet på baggrund af Miljøstyrelsens udtalelse til rådgiver og kommune.

Der er ikke indgået hørings svar fra offentligheden i forbindelse med tre ugers nabohøring af det søgte projekt

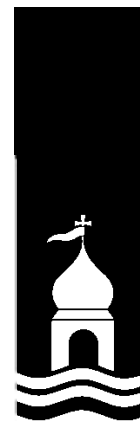
Bilag

Bilag 1

Bilag 2

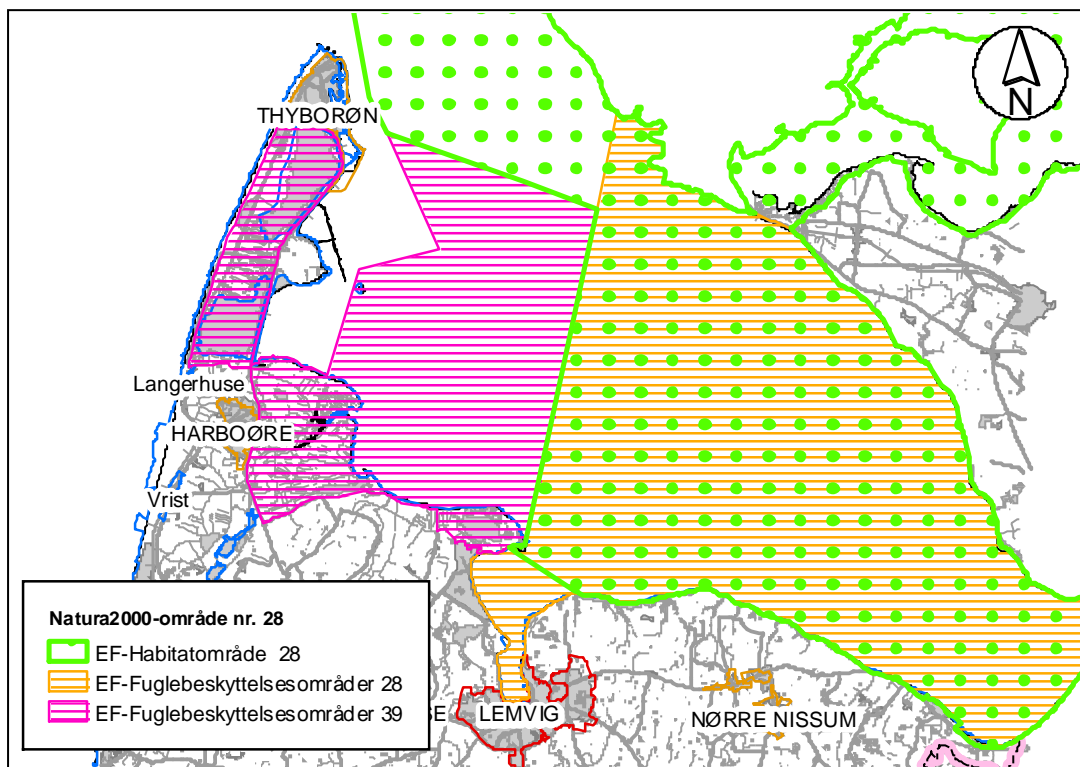

Bilag 3

Natura 2000 område nr. 28 – Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Natura-2000 område nr. 28 omfatter i alt 0933.165 ha hav og landarealer og udgøres af 4 EF-fuglebeskyttelsesområder (F23, F27, F28 og F39) samt 1 EF-habitatområde (H28).

Figur 1: Natura 2000 område nr. 28

Området består af flere store marine delområder bl.a. Nissum Bredning, og består af lavvandede grunde mod vest, samt Limfjordens dybeste område Oddesund mod øst. Midt i området ligger den beskyttede og lavvandede Skibsted Fjord, og længst mod nordøst ligger det vidt forgrenede farvand omkring Agerø. Længst mod vest ligger på Agger og Harboøre Tange en række kystlaguner, som er meget vigtige levesteder for fugle. Strandenge, strandvolde og strandoverdrev dominerer den terrestriske del af området. Langs skræntfoden og i Dover Kil området findes de fleste af områdets værdifulde kildevæld og rigkær, mens områdets klittyper findes på Agger Tange.

I området findes flere naturtyper, som i kraft af deres store arealmæssige udstrækning eller deres høje naturkvalitet er af stor betydning. Således forekommer en meget stor del af Nordjyllands samlede areal med strandenge i området. Strandengene er vigtige levesteder for de truede fuglearter alm. ryle og brushane. Der er store marine værdier i området i kraft af forekomsten af nogle af landets største lavvandede fjordområder.

Disse arealer har tidligere rummet vidtstrakte flader med ålegræs. De lavvandede marine områder omkring Agerø er af international betydning for lysbuget knortegås. Lagunesøerne på Agger og Harboøre tange er vigtige ynglepladser for især alm. ryle, brushane, klyde og hav- og dværgterne. Tangerne huser desuden væsentlige trækbestande af flere fuglearter. Dertil kommer, at flere af Natura 2000-områdets uforstyrrede holme udgør vigtige ynglelokaliteter. Dover Kil området er unikt i kraft af sine store sammenhængende, men heterogene arealer med habitatnatur. Blandt Kilens vigtigste naturtyper er de store miks-forekomster af kildevæld og rigkær, der rummer flere naturperler med meget varieret flora karakteristisk for naturtyperne. Gul stenbræk, blank seglmos og piberensermos er arter som er eller har været kendt fra området og som på landsplan er meget sjældne. Odder er i dag vidt udbredt i området. Den vestlige del af Nissum Bredning er mindre sårbart Natura 2000 område, mens den østlige del – habitatområdet – er meget sårbart.

EF-habitatområde H28

I habitatområderne skal der sikres eller genoprettes en gunstig bevaringsstatus for de forskellige naturtyper og arter, som det enkelte område er udpeget for.

Herunder er listet de specifikke naturtyper og arter der udgør udpegningsgrundlaget for EF-habitatområdeområder nr. H28. Det foranstillede tal er artens/typens internationale nummer og de særligt truede naturtyper og arter på europæisk plan (såkaldt prioriterede) er angivet med stjerne (*):

- 1103 Stavsild (*Alosa fallax*)
- 1166 Stor vandsalamander (*Triturus cristatus cristatus*)
- 1355 Odder (*Lutra lutra*)
- 1365 Spættet sæl (*Phoca vitulina*)
- 1393 Blank seglmos (*Drepanocladus vernicosus*)
- 1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
- 1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
- 1150 * Kystlaguner og strandsøer
- 1160 Større lavvandede bugter og vige
- 1170 Rev
- 1210 Enårig vegetation på stenede strandvolde
- 1220 Flerårig vegetation på stenede strande
- 1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand

- 1330 Strandenge
- 2110 Forstrand og begyndende klitdannelser
- 2120 Hvide klitter og vandremiler
- 2130 * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)
- 2140 * Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)
- 2160 Kystklitter med havtorn
- 2170 Kystklitter med gråris
- 2190 Fugtige klitlavninger
- 3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
- 3260 Vandløb med vandplanter
- 4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)
- 6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
- 6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
- 6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
- 7140 Hængesæk og andre kærersamfund dannet flydende i vand
- 7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
- 7230 Rigkær

EF-Fuglebeskyttelsesområde F 28 (Nissum Bredning)

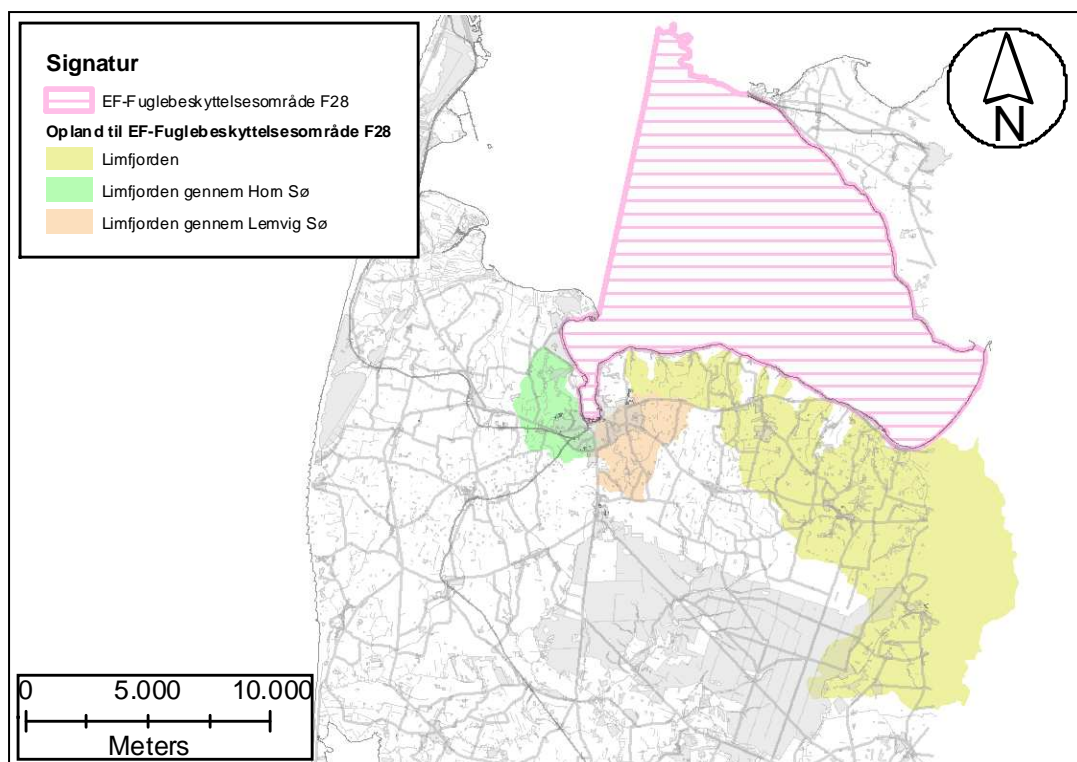
Grundlaget for disse fuglebeskyttelsesområder er fuglebeskyttelsesdirektivet fra 1979, der har som formål at beskytte og forbedre vilkårene for de vilde fuglearter i EU. Udpegningsarterne skal være angivet på EF-fuglebeskyttelsesdirektivet bilag 1, jf. artikel 4, stk. 1 eller artikel 4, stk. 2.

De enkelte EF-fuglebeskyttelsesområder er udpeget for at beskytte en række specifikke fuglearter samt disses levesteder (jf. udpegningsgrundlaget). Fælles for fuglearterne er, at de tilhører én af to kategorier:

1. De er truede, følsomme overfor ændringer af levesteder, sjældne eller særligt opmærksomhedskrævende på anden måde.
2. De er regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter i antal af international eller national betydning.

Udpegningsarterne for F28 (artikel 4, stk. 2) er Hvinand og Toppet Skallesluger. Begge arter er trækfugle, der opholder sig i området i internationalt betydende antal.

Figur 2: Fuglebeskyttelsesområde F28 og opland

EF-Fuglebeskyttelsesområde F 39 (Harbøre Tange, Plet Enge og Gjeller sø)

Udpegningsarterne for F39 er listet nedenfor:

(artikel 4, stk. 1)

Bramgås, Trækfugl

Klyde, Yngle- og trækfugl

Hvidbrystet præstekrave, Ynglefugl

Engryle, Ynglefugl

Brushane, Ynglefugl

Fjordterne, Ynglefugl

Dværgterne, Ynglefugl

Mosehornugle, Ynglefugl

(artikel 4, stk. 2)

Kortnæbbet gås, Trækfugl

Lysbuget knortegås, Trækfugl

Trusler for område nr. 28 (habitat og fuglebeskyttelsesområder)

- Naturarealerne bliver for små og for isolerede pga. tilgroning, afvanding, tilplantning og opdyrkning og der mangler spredningsmuligheder for arterne.
- Næringsstofbelastning og deraf følgende eutrofiering. Hele Limfjorden er påvirket af for store tilledninger af næringsstoffer fra land. Eutrofiering af vandområder, bl.a. lagunesøerne på Agger Tange, er af samme årsag en trussel for områdets rastende ænder, hvinand, pibeand, krikand og spidsand.

På det terrestriske plan er en række naturarealer samt mulige levesteder for gul stenbræk og blank seglmos truet af randpåvirkning med næringsstofbelastning fra tilstødende dyrkede arealer samt af næringsstofbelastning fra luften. Den luftbårne kvælstofdeposition alene overskrider den nedre tålegrænse⁴ (10 kg N/ha/år) for størstedelen af naturtyperne og arterne.

- Pesticider og gifte i form af en række miljøfarlige stoffer udgør en trussel for både de marine og terrestriske naturarealer og arter.
- Tilgroning er både en trussel for naturtyperne og arter. Tilgroning af tidligere afgræssede engarealer er især en stor trussel for de ynglende vadefugle alm. ryle, klyde og brushane, men tilgroning er også en trussel mod mange trækfugle, fordi fourageringsmulighederne forringes. Tilgroning er ofte et resultat af eutrofiering.
- Uhensigtsmæssig hydrologi. Uhensigtsmæssig slusepraksis, dræning og grøftning er skyld i form udtørring og ustabil vandstand på de våde naturtyper. Udtørring er en trussel mod naturtypen samt mod fuglenes fourageringsarealer og redepladser.
Især for de ynglende vadefugle klyde, alm. ryle og brushane er periodiske problemer med for lav og for ustabil vandstand på engarealer og lagunesøer en trussel, da det fører til udtørring af fuglenes fourageringsarealer og redepladser. For de trækkende fugle krikand, spidsand og pibeand kan ændret vandstand i fourageringsområderne ligeledes være problematisk, idet deres fødegrundlag herved påvirkes.
- Hindring af landskabsdynamik som følge af anlæg ved Agger Tange er en trussel mod forklit og hvid klit i området, idet naturtypernes naturlige dynamik påvirkes.
- Invasive arter, der udkonkurrerer den naturlige vegetation både på de marine og terrestriske (især bjerg- og klitfyr samt rynket rose) naturtyper.

⁴ "den belastning, hvorunder væsentlige skadelige effekter på økosystemet ikke vil forventes, vurderet ud fra den bedstetilgængelige viden".

- Forstyrrelser af fugleliv. Især terner og vadefugle generes i yngleperioden af rekreative aktiviteter og løse hunde.
- Prædation på ynglesteder fra bl.a. ræve, rotter, krager, store måger og mink udgør en alvorlig trussel mod især de jordrugende vadefugle og terner, idet prædatorerne æder fuglenes æg og unger.
Jagt er en trussel for især områdets rastende ænder, pibeand, spidsand, krikand og for kortnæbbet gås og lysbuget knortegås.
Fiskeri i alle former er en trussel for de marine naturtyper og arter.

Målsætning

Det overordnede mål for Natura 2000-området er, at naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget opnår gunstig bevaringsstatus.

Målet er, at områdets hav- og kystnatur udgør et stort, sammenhængende naturområde med vægt på dynamisk kystudvikling og reetablering af de hydrologiske og naturmæssige sammenhænge mellem havet og kysten, med velegnede, udbredte yngle- og rasteområder for hav- og kystfugle samt havpattedyr. De i området arealmæssigt dominerende marine naturtyper samt søer og laguner sikres. De i biogeografisk henseende vidstrakte strandenge sikres ligeledes.

Fuglebeskyttelsesområderne sikres som vigtige, velegnede levesteder for ansvarsarter samt for truede eller sjældne ynglefugle. Kystskrænterne med fine overdrev og klitter sikres. Dørvakil sikres som karakteristisk landskabselement i området med meget fine kildevæld og rigkær.

